

PM Rotel I (Dnr KS 2022/105)

Projektrapport nr 1/2022 - Samverkan i stadsplaneringen

Begäran om yttrande från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Svarstid den 29 april 2022

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning i syfte att bedöma om staden vidtar åtgärder för att infria målet om 140 000 bostäder till 2030, med inriktning på samverkan i stadsbyggnadsprocessen. Granskningen avgränsas till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen.

Stadsrevisionen samlade bedömning är att åtgärder har vidtagits för att förbättra samverkan. Samarbete sker på alla nivåer och planering och prioritering av bostadsprojekt görs gemensamt.

Stadsrevisionen konstaterar att flertalet av de nämndbeslut som påverkar måluppfyllelsen i budget tas sent på året. Det skapar en ojämn arbetsbelastning. Stadsrevisionen rekommenderar därför att exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ser över samverkan och arbetssätt i syfte att få ett jämnare arbetsflöde under året.

Stadsrevisionen bedömer vidare att systematisk erfarenhetsåterföring i enlighet med Ledstången inte är fullt ut implementerad. Ledstången är ett verktyg för medarbetare bland annat på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för gemensamma rutiner i plan- och exploateringsprojekt. Stadsrevisionen rekommenderar därför att exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden säkerställer att erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstången.

Stadsrevisionen bedömer slutligen att planeringsförutsättningarna finns för att det långsiktiga målet ska kunna nås, och att samverkan inom stadsbyggnadsprocessen har utvecklats för att koordinera arbetet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar revisionskontorets bedömning att åtgärder vidtagits för att förbättra samverkan mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden, liksom i bedömningen att erfarenhetsåterföring är en viktig del i stadsbyggnadsprocessen.

Mina synpunkter

Att förbättra samverkan mellan stadens förvaltningar är ett viktigt och löpande arbete. Det är därför glädjande att revisionskontorets bedömning är att staden har vidtagit åtgärder för att förbättra samverkan mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden när det gäller stadsplaneringen. Revisionens bedömning är dessutom att samverkan har ökat, inte bara mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden, utan även med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser. Det är viktigt för stadsbyggnadsprocessen som helhet, eftersom när staden ska växa med 140 000 bostäder mellan åren 2010 och 2030, tillkommer också omfattande investeringar i gator, parker, idrottsanläggningar, förskolor, skolor och annan kommunal service. Det är även viktigt ur ett erfarenhetsåterföringsperspektiv. Att nämnderna följer den process som Ledstängen föreskriver är en del i att säkerställa att samverkan sker, liksom att erfarenheter från projekten återförs. Ledstängen har bland annat uppdaterats med ytterligare rutiner avseende just erfarenhetsåterföring.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 20 april 2022

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Projektrapport nr 1 2022 gällande Samverkan i stadsplaneringen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Revisorerna konstaterar att flertalet av staden bostadsmål inte har uppnåtts de senaste åren, vilket försvårar möjligheterna att nå målet om 140 000 nya bostäder fram till 2030. Det är därför positivt att samverkan mellan exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har förbättrats, men vi vill också framhålla vikten av att i högre grad använda sig av och samverka med stadens bostadsbolag. Under innevarande mandatperiod har allmännyttan inte fått bidra till att uppfylla stadens bostadsmål i så hög grad som de har haft kapacitet till, då majoriteten istället prioriterat privata aktörer. Stockholmshusen är exempelvis i grunden ett samverkansprojekt – och en av anledningarna till att hyrorna har kunnat pressas i de första fem

projekten är att bolagen och kontoren arbetat väldigt nära varandra för att korta ledtiderna. Vi har dock fått oroväckande signaler om att samarbetet inte prioriterats lika högt som tidigare, vilket gör att det kommer bli svårt för bolagen att hålla nere sina kostnader i kommande projekt. Att den politiska styrningen har förfelats visade sig också när svaret på revisionens rekommendation förföra året om en åtgärdsplan för att nå bostadsmålen blev att sänka målen för allmännyttan.

Vi stödjer givetvis revisionskontorets rekommendationer om att exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska säkerställa erfarenhetsåterföring enligt Ledstången och se över samverkan och arbetssätt i syfte att få ett jämnare arbetsflöde under året. Dessutom anser vi att majoriteten bör hörsamma revisorernas påminnelse i missiv till rapporten "Översiktsplanens styrkraft" (1/2021) om att kommunstyrelsen bör ta ett ökat ansvar för översiktsplanens implementering som inkluderar en årlig uppföljning, inklusive social hållbarhet.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning i syfte att bedöma om staden vidtar åtgärder för att infria målet om 140 000 bostäder till 2030, med inriktning på samverkan i stadsbyggnadsprocessen.

Granskningen har avgränsats till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen och har genomförts utifrån följande revisionsfrågor:

- Har exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden en planering och samverkan för att uppnå stadens bostadsmål, inte bara sina respektive nämndmål?
- Utvärderas samverkan inom ramen för Ledstängen för att nå hög produktivitet?
- Sker prioritering av bostadsprojekt utifrån genomförbarhet och för att uppnå bostadsmålet?
- Sker återföring av erfarenhet från pågående/avslutade bostadsprojekt som leder till förbättrad genomförandegrad?
- Hur utövar kommunstyrelsen uppsiktsplikten avseende bostadsmålet?

Stadsrevisionens samlade bedömning är att åtgärder har vidtagits för att förbättra samverkan mellan exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Samarbete sker på alla nivåer. Planering och prioritering av bostadsprojekt görs gemensamt utifrån bland annat genomförbarhet och stadsbyggnadsmålen i översiktsplanen.

Stadsrevisionen konstaterar att flertalet av de nämndbeslut som påverkar måluppfyllelsen i budget tas sent på året. Det skapar en ojämn arbetsbelastning. Då nämndernas delprocesser är nära sammankopplade är det av betydelse att nämnderna gemensamt ser över processen för att få till en förändring.

Utvärdering och erfarenhetsåterföring är viktiga instrument för att utveckla arbetet. Stadsrevisionen bedömer att den systematiska erfarenhetsåterföring som enligt Ledstängen ska genomföras vid två tillfällen i respektive projekt, inte är fullt ut implementerad.

Stadsrevisionen konstaterar att det i genomsnitt behöver påbörjas 8 500 bostäder per år 2022 till 2030 för att nå det övergripande bostadsmålet.

Planeringsförutsättningarna bedöms finnas och samverkan inom stadsbyggnadsprocessen har utvecklats för att koordinera arbetet.

Stadsrevisionen rekommenderar att exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden:

- säkerställer att erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstängen.
- ser över samverkan och arbetssätt i syfte att få ett jämnare arbetsflöde under året.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunfullmäktiges budget är det långsiktiga målet för bostadsbyggandet att 140 000 bostäder ska byggas åren 2010 till 2030. Budgeten anger att en fortsatt hög takt i bostadsbyggandet samtidigt som staden planeras klimatsmart är ett av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter och alla nämnder och bolagsstyrelser ska skapa förutsättningar för den höga ambitionen utifrån sina respektive uppdrag och stadens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Stadsledningskontoret konstaterar att en god samverkan mellan exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden är avgörande för att uppsatta mål för bostadsbyggandet ska nås. När staden ska växa med 140 000 bostäder tillkommer också omfattande investeringar i gator, parker, idrottsanläggningar, förskolor, skolor och annan kommunal service. Därmed behöver samverkan även med övriga berörda nämnder och styrelser i staden säkerställas. Vilket utöver behovet av samverkan inom bostadsförsörjningen lyfts i kommunfullmäktiges direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser, under rubriken Samverkan för en hållbar stadsutveckling.

Stadsledningskontoret delar revisionskontorets bedömning att åtgärder vidtagits för att förbättra samverkan mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Stadsledningskontoret bedömer att samverkan också ökat, inte bara mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden, utan även med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att det långsiktiga målet att 140 000 bostäder ska byggas år 2010 till 2030 haft en mobiliserande effekt på stadens stadsbyggnadsprocesser, och medfört en hög planberedskap som ger goda förutsättningar för måluppfyllelse.

Stadsledningskontoret delar revisionskontorets bedömning att erfarenhetsåterföring är en viktig del i stadsbyggnadsprocessen. Att nämnderna följer den process som Ledstängen föreskriver är en del i att säkerställa att samverkan sker, liksom att erfarenheter från projekten återförs.

Stadsledningskontoret har liksom revisionskontoret noterat en tendens att många av de nämndbeslut som har bäring på årsmål i budget avseende markanvisningar och detaljplaner fattas sent på året. Utöver konsekvenser vad gäller arbetsbelastning vill stadsledningskontoret tillföra att detta också medför oförutsebarhet och utmaningar vad gäller styrning och uppföljning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.